Załącznik
do uchwały Nr XIX/160/2013
Rady Gminy Sochocin
z dnia 27 marca 2013r.

Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Sochocin w 2013r.

GMINA SOCHOCIN
POWIAT PŁOŃSKI
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

SOCHOCIN 2013

Spis treści

1. Wyjaśnienie pojęć ... 1
2. Wprowadzenie ... 3
3. Podstawa prawna Programu ... 6
4. Cele oraz wykonawcy Programu ... 8
   4.1. Zakres podmiotowy ... 8
   4.2. Zakres przedmiotowy ... 9
5. Formy opieki nad zwierzętami bezdomnymi i sposoby zapobiegania bezdomności ... 9
   5.1. Formy opieki nad bezdomnymi psami i sposoby zapobiegania bezdomności psów ... 9
   5.2. Formy opieki nad bezdomnymi psami i sposoby zapobiegania bezdomności kotów ... 12
   5.3. Formy opieki nad zwierzętami gospodarskimi ... 13
6. Działania edukacyjne ... 14
7. Sytuacja zwierząt bezdomnych w Gminie Sochocin ... 19
   7.1. Ogólne informacje o Gminie ... 19
   7.2. Stan aktualny zwierząt bezdomnych ... 21
   7.3. Dotychczasowe działania Gminy w zakresie opieki nad zwierzętami bezdomnymi i przeciwdziałanie bezdomności ... 22
8. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi i zapobieganie bezdomności na terenie Gminy Sochocin ... 23
   8.1. Formy opieki i zapobieganie bezdomności zwierząt na terenie Gminy Sochocin ... 23
   8.2. Podmioty odpowiedzialne ... 25
   8.3. Zadania priorytetowe ... 25
   8.4. Edukacja i promocja Programu ... 26
   8.5. Plan wydatkowania środków ... 27
9. Akceptacja i uchwalenie Programu ... 28

1. WYJAŚNIENIE POJĘĆ

Ilekroć w niniejszym Programie pojawia się odniesienie do:

- **GMINY** – należy przez to rozumieć Gminę Sochocin,
- **WÓJTA** – należy przez to rozumieć Wójta Gminy Sochocin,
- **URZĘDU GMINY** – należy przez to rozumieć Urząd Gminy Sochocin,
- **SCHRONISKA DLA ZWIERZĄT** – należy przez to rozumieć Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt w Celestynowie, ul. Prosta 3, 05 – 430 Celestynów,
- **LECZNICY WETERYNARYJNEJ** – należy przez to rozumieć: Stanisław Szymczyk Lecznica Weterynaryjna Małych Zwierząt ul. Młodzieżowa 17, 09 – 100 Płońsk,
- **WŁAŚCICIELA** – należy przez to rozumieć osobę będącą mieszkańcem Gminy Sochocin posiadającą zwierzę lub zwierzęta, o których mowa w Programie,
- **OPIEKUNA** – należy przez to rozumieć osobę, która sprawuje nadzór i opiekę nad zwierzęciem lub zwierzętami na terenie Gminy Sochocin,
- **PRZEDSTAWICIELA ORGANIZACJI SPOŁECZNEJ** – należy przez to rozumieć osobę, która działa i sprawuje opiekę nad zwierzęciem lub zwierzętami z upoważnienia Organizacji Społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt,
- **PROGRAMU** – należy przez to rozumieć Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Sochocin.

2. WPROWADZENIE

Światowa Deklaracja Praw Zwierząt uchwalona w roku 1977 w Londynie przez Międzynarodową Federację Praw Zwierząt, zaczynająca się od słów: „*Z uwagi na to, że każde zwierzę ma pewne prawa, że nieznajomość i lekceważenie tych praw sprowadziły człowieka i prowadzą go nadal na drogę przestępstw przeciwko naturze i zwierzętom; że uznanie przez gatunek ludzki prawa innych gatunków zwierzęcych do egzystencji stanowi podstawę współistnienia wszystkich istot żywych; że człowiek popełnia zbrodnię ludobójstwa; że poszanowanie zwierząt przez człowieka wiąże się z poszanowaniem ludzi między sobą i że już od najmłodszych lat należy człowieka uczyć obserwować, rozumieć, szanować i kochać zwierzęta (...)*", kompleksowo prezentuje kluczowe postulaty i pożądane wzorce odnoszące się do postępowania człowieka wobec zwierząt.

Z treści Deklaracji wynika m.in., że „*każde zwierzę ma prawo oczekiwać od człowieka poszanowania, opieki i ochrony*" oraz „*porzucenie zwierzęcia jest aktem okrutnym i nikczemnym*". Problem respektowania praw zwierząt i podejścia do ich kwestii w sposób opierający się na zasadach humanitaryzmu, empatii i troski wymaga działań na szczeblu światowym i dążenia do kształtowania i rozwijania świadomych, zgodnych z tymi zasadami postaw. Deklaracja jest postulowanym zestawem reguł postępowania, zapewnia wytyczne i nadaje kierunki rozwoju na poziomie poszczególnych państw. Treść preambuły, jak i cały akt prawny, jest powszechnie uznany za pewnego rodzaju konstytucję torującą drogę dalszym rozwiązaniom normatywnym w tym zakresie. Choć Deklaracja nie ma charakteru wiążącego, to jednak wywarła duży wpływ na obecny kształt statusu prawnego zwierząt.

Na szczeblu prawa polskiego szeroko rozumiana ochrona zwierząt regulowana jest aktami rangi ustawowej i aktami do niej wykonawczymi – rozporządzeniami. Są one implementacją przepisów ustanowionych w obrębie Unii Europejskiej oraz wyrazem potrzeby regulacji zagadnień związanych z ochroną zwierząt w prawie krajowym. Dotychczas obowiązująca ustawa o ochronie zwierząt z dniem 16 września 2011 roku uległa zmianie, rozszerzając zakres objęty regulacją prawną. Zmiana ustawy stanowi odzwierciedlenie potrzeby reagowania na zmieniające się otoczenie i jego aktualne zagrożenia. Poszerzeniu uległ m.in. katalog zakazów związanych z niewłaściwym traktowaniem zwierząt oraz obowiązki w zakresie ich ochrony na szczeblu gminnym. Problemy wcześniej niedostrzeżone lub nie wywierające skutków o zasięgu ogólnym zostały uwzględnione w nowo obowiązujących postanowieniach.

Mając na uwadze fakt, że zwierzę nie jest rzeczą, a istotą żyjącą i zdolną do odczuwania bólu oraz cierpienia, człowiek jest mu winien poszanowanie, ochronę oraz opiekę. Do zasadniczych praw zwierząt zalicza się najczęściej prawo do życia i prawo do wolności od cierpienia. Każde zwierzę wymaga traktowania w sposób humanitarny, czyli uwzględniający jego potrzeby i zapewniający mu opiekę i ochronę. Zabronione jest niehumanitarne zabijanie oraz znęcanie się nad zwierzętami, które należy rozumieć jako zadawanie lub świadome dopuszczanie do zadawania bólu lub cierpień. Ból i cierpienie zadaje się zwierzęciu również poprzez porzucanie go przez właściciela bądź przez inną osobę, pod której opieką zwierzę pozostaje. Problem porzucania zwierząt, w szczególności psów i kotów, prowadzący do ich bezdomności, z roku na rok przybiera coraz większe rozmiary. Bezdomność zwierząt jest zagadnieniem złożonym, a jego źródeł należy doszukiwać się w zachowaniach i postawach ludzkich.

W Polsce każdego roku dziesiątki tysięcy psów i kotów jest porzucanych przez swoich właścicieli. Najczęstszym powodem takiego postępowania jest ludzka niedojrzałość i nieodpowiedzialność, prowadząca do podejmowania nieprzemyślanych decyzji, których skutki ważą na dalszym życiu i zdrowiu będących pod opieką człowieka zwierząt domowych. Całkowicie zależne od pomocy człowieka zwierzę w momencie porzucenia jest bezbronne, zdezorientowane i niezdolne do samodzielnego życia. Takie zdarzenia zazwyczaj prowadzą do traumatycznych przeżyć, trwałego urazu i nieufności w stosunku do wszystkich ludzi. Bezdomność zwierząt jest często również skutkiem zmieniającej się mody na określone rasy i gatunki, co prowadzi do pozbywania się, wcześniej nabytych, a uznawanych obecnie za mniej popularne, zwierząt. Pozbywanie się psów i kotów z hodowli i targowisk oraz ich niekontrolowane nadmierne rozmnażanie również przyczynia się do wzrostu liczby zwierząt bezdomnych.

Za problem bezdomności zwierząt odpowiedzialność ponosi człowiek i to on powinien zmienić swoje postawy i postępowanie, aby sytuacja mogła ulec poprawie. Los zwierząt zależy całkowicie od świadomych i odpowiedzialnych działań ludzi, którzy swoim postępowaniem wobec zwierząt dają wyraz poszanowaniu zasad humanitaryzmu i jednocześnie świadectwo własnego człowieczeństwa.

Przeciwdziałać bezdomności może każdy, a zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom należy do zadań własnych gminy i jest regulowane ustawowo. Nowelizacja ustawy o ochronie zwierząt, dostrzegając narastający problem bezdomności i konieczności jej skutecznego zapobiegania, poszerza katalog obowiązkowych elementów gminnego programu opieki nad zwierzętami

bezdomnymi oraz zapobiegania ich bezdomności.

Istota Programu Opieki nad Zwierzętami Bezdomnymi oraz Zapobiegania Bezdomności Zwierząt w Gminie może być rozpatrywana wielopoziomowo. Oprócz oczywistego wymogu prawnego, nałożonego na gminy przepisami znowelizowanej ustawy, znaczenie Programu powinno być również analizowane z perspektywy wymiaru społeczno-kulturowego. Kwestia nastawienia do problematyki związanej z ochroną zwierząt, opieką nad nimi oraz sposobami zapobiegania ich bezdomności jest odzwierciedleniem poziomu świadomości społeczeństwa i jego rozwoju. Społeczność rozumiejąca istotę poszanowania praw zwierząt, dążąca do zapewnienia im godnych warunków bytowania i potępiająca postawy niezgodne z tymi zasadami postrzegana jest jako wysoko rozwinięta, cywilizacyjnie zaawansowana i humanitarna.

Bezdomność zwierząt jest nierozerwalnie związana z postępowaniem człowieka i nie można jej skutecznie zapobiec bez zmiany całego systemu wartości, postaw i niejednokrotnie głęboko zakorzenionych przekonań opartych na lekceważącym podejściu do materii związanej z poszanowaniem praw zwierząt. Podnoszenie świadomości społecznej, edukacja w tym zakresie i dążenie do budowy społeczeństwa rozważnego i rozwiniętego powinno być priorytetem również na poziomie poszczególnych gmin. Gmina jako jednostka samorządu terytorialnego lokalnie najbliższa swoim mieszkańcom może i powinna prowadzić działania mające na celu zmianę myślenia społeczności, a co za tym idzie zmianę warunków życia ludzi oraz zależnych od ich dobrej woli zwierząt. To w jaki sposób zagadnienie ochrony zwierząt i zapobiegania ich bezdomności jest rozwiązywane na szczeblu gminnym obrazuje zdolność właściwego organizowania i zarządzania materią należącą do kompetencji własnych gminy i jednocześnie stanowi wyraz przykładnego postępowania i promowania postaw społecznie pożądanych i akceptowalnych.

Program Opieki nad Zwierzętami Bezdomnymi i Zapobiegania Bezdomności Zwierząt na terenie Gminy Sochocin ma w swoim założeniu pomóc Gminie uporządkować problematykę zwierząt bezdomnych m.in. poprzez analizę proponowanych rozwiązań i sposobów ich realizacji. Wykonanie założeń Programu i jego kontrola spoczywa na Gminie, której celem powinna być jak najpełniejsza i najbardziej efektywna realizacja założeń. Pozytywnych rezultatów należy oczekiwać w sferze społecznej, kulturowej oraz wizerunkowej Gminy.

3. PODSTAWA PRAWNA

W aktualnym stanie prawnym, działania mające na celu opiekę nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganie bezdomności zwierząt wchodzą w zakres zadań własnych gmin.

- Ustawa z dnia 1 lipca 2011 roku **o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw** (Dz. U. 2011 Nr 152, poz. 897) określa w art. 3 następujące obowiązkowe zadania gminy: *„Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności: (...) organizują ochronę przed bezdomnymi zwierzętami na zasadach określonych w odrębnych przepisach (...)".*
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku **o ochronie zwierząt** (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002, z późn. zm.) w art. 11 ust. 1 zakłada, że: *„Zapewnianie opieki bezdomnym zwierzętom oraz ich wyłapywanie należy do zadań własnych gminy".*

Na podstawie ustawy z dnia 16 września 2011 roku **o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach** (Dz. U. 2011 Nr 230, poz. 1373), art.11a otrzymał brzmienie:

„1. Rada gminy wypełniając obowiązek, o którym mowa w art. 11 ust. 1, określa, w drodze uchwały, corocznie do dnia 31 marca, program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt.

2. Program, o którym mowa w ust. 1, obejmuje:

1) zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt,

2) opiekę nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianie,

3) odławianie bezdomnych zwierząt,

4) obligatoryjną sterylizację albo kastrację zwierząt w schroniskach dla zwierząt,

5) poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt,

6) usypianie ślepych miotów,

7) wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich,

8) zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych

z udziałem zwierząt.

3. Program, o którym mowa w ust. 1, może obejmować plan znakowania zwierząt w gminie.

4. Realizacja zadań, o których mowa w ust. 2 pkt 3–6, może zostać powierzona podmiotowi prowadzącemu schronisko dla zwierząt.

5. Program, o którym mowa w ust. 1, zawiera wskazanie wysokości środków finansowych przeznaczonych na jego realizację oraz sposób wydatkowania tych środków. Koszty realizacji programu ponosi gmina.

6. Projekt programu, o którym mowa w ust. 1, przygotowuje wójt (burmistrz, prezydent miasta).

7. Projekt programu, o którym mowa w ust. 1, wójt (burmistrz, prezydent miasta) najpóźniej do dnia 1 lutego przekazuje do zaopiniowania:

1) właściwemu powiatowemu lekarzowi weterynarii,

2) organizacjom społecznym, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, działającym na obszarze gminy,

3) dzierżawcom lub zarządcom obwodów łowieckich, działających na obszarze gminy.

8. Podmioty, o których mowa w ust. 7, w terminie 21 dni od dnia otrzymania projektu programu, o którym mowa w ust. 1, wydają opinie o projekcie. Niewydanie opinii w tym terminie uznaje się za akceptację przesłanego programu."

W myśl ustawy o ochronie zwierząt, problem bezdomnych zwierząt rozwiązywany jest przez gminy na dwóch płaszczyznach:

- zapobiegania, o którym mowa w art. 11a (sterylizacja, adopcja, usypianie ślepych miotów)

oraz

- zapewniania opieki zwierzętom aktualnie bezdomnym w niekomercyjnych schroniskach prowadzonych przez organizacje społeczne.

Pojęcie *opieka* nie jest w ustawie precyzowane, w związku z tym można przyjąć, iż nieodzownym warunkiem uznania jakiegoś sposobu postępowania za *opiekę* jest wiedza opiekuna o losie przedmiotów jego opieki, identyfikowanych jako poszczególne osobniki. W przypadku podmiotu

prawnego jakim jest gmina, wiedza ta wyraża się w ewidencji zwierząt pozostających pod opieką gminy. Ewidencja służy również jako podstawa do rozliczeń środków publicznych przeznaczonych na opiekę, jako że uzależniona jest od liczby zwierząt pozostających pod opieką gminy.

Ustawa z dnia 16 września 2011 roku **o zmianie ustawy o ochronie zwierząt oraz ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach** zakłada *opiekę nad* zwierzętami, podczas gdy ustawa z dnia 1 lipca 2011 roku **o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw** odnosi się do *ochrony przed* nimi. Realizacja zadania zapewnienia bezdomnym zwierzętom *opieki* zawiera w sobie praktycznie realizację zadania *ochrony przed* nimi. Właściwa i dostateczna opieka nad zwierzętami zapobiega bowiem sytuacji, w której mogłyby one stanowić zagrożenie dla ludzi. Należy jednak pamiętać, że działanie odwrotne – każde usuwanie zagrożenia ze strony bezdomnych zwierząt, nie stanowi tym samym sprawowania nad nimi *opieki.*

4. CELE ORAZ WYKONAWCY PROGRAMU

Głównym celem Programu jest opieka nad zwierzętami bezdomnymi oraz przeciwdziałanie bezdomności zwierząt na obszarze Gminy. Program jest wyrazem wypełnienia obowiązku prawnego nałożonego na gminy, a jego cel realizowany jest poprzez podejmowanie odpowiednich działań, będących przedmiotem kolejnych rozdziałów Programu.

4.1. ZAKRES PODMIOTOWY

Program Opieki nad Zwierzętami Bezdomnymi oraz Zapobiegania Bezdomności Zwierząt wprowadzany jest do gminnego porządku prawnego corocznie w formie uchwały. Programem objęte są zwierzęta bezdomne, w szczególności psy i koty, przebywające w granicach administracyjnych Gminy.

Realizacja działań w zakresie opieki nad zwierzętami bezdomnymi i przeciwdziałania bezdomności zwierząt odbywa się przy wzajemnej współpracy:

1) Urzędu Gminy;
2) Policji;
3) Upoważnionego Przedstawiciela Organizacji Społecznej.

4.2. ZAKRES PRZEDMIOTOWY

Opieka nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganie bezdomności zwierząt na terenie Gminy polega w szczególności na:

1) zapewnieniu bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt;
2) sprawowaniu opieki nad kotami wolno żyjącymi oraz ich dokarmianie;
3) odławianiu bezdomnych zwierząt z terenu Gminy;
4) przeprowadzaniu zabiegów sterylizacji lub kastracji zwierząt przebywających w Schronisku;
5) poszukiwaniu nowych właścicieli dla zwierząt bezdomnych;
6) usypianiu ślepych miotów;
7) wyznaczeniu gospodarstwa rolnego, które zapewni miejsce dla zwierząt gospodarskich;
8) zapewnieniu całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

Dodatkowo, jeśli Rada Gminy uzna to za słuszne, Program może obejmować plan znakowania zwierząt. Koszty realizacji Programu ponosi w całości Gmina, jednak część zadań na podstawie umowy Gmina powierza lekarzowi weterynarii Stanisławowi Szymczykowi, który posiada umowę ze schroniskiem.

5. FORMY OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI BEZDOMNYMI I SPOSOBY ZAPOBIEGANIA BEZDOMNOŚCI

5.1. FORMY OPIEKI NAD BEZDOMNYMI PSAMI I SPOSOBY ZAPOBIEGANIA BEZDOMNOŚCI PSÓW

Do obowiązków Gminy należy podejmowanie działań mających na celu sprawowanie opieki nad psami bezdomnymi oraz zapobieganie zjawisku bezdomności wśród psów. Zapewnienie opieki bezdomnym psom z terenu Gminy Sochocin polegać powinno w szczególności na poszukiwaniu nowych właścicieli dla zwierząt oraz zachęcaniu mieszkańców do dokonywania adopcji.

Poszukiwanie nowych właścicieli oraz prowadzenie akcji i propagowanie postaw, mających na celu zachęcanie mieszkańców do dokonywania adopcji psów jest jednym z najbardziej efektywnych sposobów przeciwdziałania bezdomności zwierząt. Problem bezdomności psów nie może zostać rozwiązany bez pomocy i wsparcia mieszkańców, w związku z czym Gmina powinna dążyć do wprowadzenia wszelkich mechanizmów zachęcających do adopcji.

Do obowiązków Gminy należy również odławianie bezdomnych psów i zapewnienie im miejsca w schronisku. Konieczne jest zatem zorganizowanie jednostki, zajmującej się odławianiem bezdomnych zwierząt z terenu Gminy i ich transportem do schroniska. Odławianie zwierząt bez zapewnienia im miejsca w schronisku będzie niedopuszczalne. Wyjątek będzie stanowiła sytuacja, w której zwierzę stwarza poważne zagrożenie dla ludzi lub innych zwierząt.

Zmniejszeniu populacji bezdomnych psów mają służyć obligatoryjne zabiegi sterylizacji lub kastracji, które stanowią najskuteczniejszą metodę walki z niechcianym i niekontrolowalnym rozrodem zwierząt bezdomnych. Zabiegi w sposób humanitarny pozwalają sprawować nadzór nad liczbą rodzących się psów i uniknąć tym samym późniejszego problemu nadpopulacji.

Z dotychczasowej analizy i badań wynika, iż zabiegi nie oddziałują negatywnie na zdrowie zwierząt. Pokrycie kosztów sterylizacji i kastracji odbywać się będzie z budżetu Gminy i w porównaniu z nakładami ponoszonymi w związku z odławianiem bezdomnych zwierząt i zapewnianiem im miejsca w schroniskach ma to być koszt, który w przyszłości zaowocuje redukcją wydatków na walkę z bezdomnością zwierząt. Szacunkowy jednostkowy koszt zabiegu sterylizacji lub kastracji jest dużo niższy niż koszt odłowienia i utrzymywania zwierzęcia w schronisku. Zabiegi są usługą wykonywaną jednokrotnie w ciągu całego życia zwierzęcia i pozwalają całkowicie wyeliminować możliwość dalszego rozrodu. W zależności od regionu Polski ceny zabiegów wahają się od kilkudziesięciu do kilkuset złotych, podczas gdy koszt codziennego utrzymania jednego zwierzęcia w schronisku oscyluje wokół kilku złotych. Przeprowadzone zabiegi mają na celu zapewnienie Gminie kontroli i ograniczenie liczby nowych zwierząt w schronisku, a co za tym idzie redukcję kosztów utrzymania całego schroniska.

Do zadań Gminy należy zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem psów. Rozpowszechnienie informacji o przychodni weterynaryjnej podejmującej interwencję w takich przypadkach ułatwi mieszkańcom podjęcie szybkich i zdecydowanych działań i tym samym usprawni działania w tym zakresie. Informacja powinna być rozpowszechniana przy użyciu wszystkich dostępnych środków przekazu na terenie Gminy,

włączając w to plakaty i ulotki będące do pobrania w Urzędzie Gminy, lecznicach, schronisku i innych dostępnych dla mieszkańców miejscach.

Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom może się również odbywać poprzez rejestrację psów, będących własnością mieszkańców lub ich znakowanie. Elektroniczne znakowanie psów stanowi jedną z metod przeciwdziałania bezdomności zwierząt. Dzięki znakowaniu można m.in. szybko ustalić właściciela zagubionego psa i zawiadomić go o odnalezieniu zwierzęcia. Elektroniczne oznakowanie psa jest niezbędnym wymogiem, aby podróżować z czworonogiem po krajach Unii Europejskiej.

Wszczepianie zwierzętom pod skórę miniaturowych układów elektronicznych, przechowujących numer, umożliwia ich szybką identyfikację. Zaletą tzw. transponderów jest niemożność ich zgubienia, tak częsta w przypadku obroży, blaszek, plakietek i innych identyfikatorów zewnętrznych. Czipowanie jest technicznie bardziej zaawansowanym sposobem znakowania, w porównaniu do wypalania znamion, kolczykowania czy tatuaży. W praktyce czynność elektronicznego oznakowania jest prostym, szybkim i niemal bezbolesnym dla czworonoga zabiegiem. Transponder, popularnie nazywany czipem, jest wszczepiany pod skórę zwierzęcia za pomocą aplikatora. Czip zawiera elektroniczny układ scalony i antenę, umieszczone w specjalnej szklanej kapsule, uniemożliwiającej przedostanie się do środka płynów ustrojowych. Posiada on jedyny w swoim rodzaju, niepowtarzalny 15-to cyfrowy numer, który można odczytać za pomocą specjalnego urządzenia tzw. czytnika. Czynność polega na zbliżeniu czytnika do zwierzęcia (transponder jest zazwyczaj umieszczony tuż pod skórą na szyi lub między łopatkami), na wyświetlaczu pojawia się wtedy zakodowany numer. Za pomocą tego numeru możliwe jest ustalenie danych właściciela zwierzaka. To z kolei jest możliwe tylko przy wcześniejszej rejestracji zwierzęcia w bazie danych oznakowanych elektronicznie (zaczipowanych) zwierząt.

Działaniem nierozerwalnie związanym z czipowaniem jest więc tworzenie baz danych, czyli rejestru zwierząt oznakowanych, w którym dokonuje się aktualizacji spisów zwierząt oraz zakup czytników do czipów. Tylko kompleksowa i właściwa organizacja całego systemu gwarantuje jego efektywność. Same mikroczipy nie stanowią metody rozwiązywania problemu bezdomnych zwierząt. Są tylko znacznym ułatwieniem w przypadku odnajdywania zwierząt, które zaginęły i są aktywnie poszukiwane przez swoich właścicieli, a zostały wcześniej poddane znakowaniu.

Bazy danych są zazwyczaj prowadzone przez Urząd Gminy, schroniska lub lecznice weterynaryjne dokonujące czipowania. Mają one dostęp jedynie do danych zwierząt zarejestrowanych z danej

jednostki lokalnej. Zalecana jest w związku z tym również rejestracja zwierzęcia w ogólnopolskiej bazie danych (np. www.safe-animal.eu powiązanej z Europetnet w Brukseli). Rejestracji można dokonać samemu, należy podać numer czipa i kontakt z właścicielem. Użytkownicy mogą korzystać z wyszukiwarki www.europetnet.com, po wpisaniu numeru czipa następuje przekierowanie do bazy, w której zwierzę jest zarejestrowane.

W przypadku ucieczki, zagubienia lub kradzieży zwierzęcia, przy wcześniejszej rejestracji w jednej z ogólnopolskich baz oznakowanych elektronicznie zwierząt każda osoba dysponująca czytnikiem, np. lekarz weterynarii, po odczytaniu numeru i wprowadzeniu go do wyszukiwarki odnajdzie dane właściciela i może go powiadomić o miejscu pobytu czworonoga.

Jeśli niemożliwe jest w danym momencie przeprowadzenie akcji czipowania to bardzo ważne jest inne oznakowanie zwierzęcia – umieszczenie przy obroży informacji z aktualnym numerem telefonu, blaszki z wygrawerowanymi danymi właściciela lub każda inna forma ułatwiająca identyfikację zwierzęcia i jego właściciela.

Edukacja mieszkańców w zakresie humanitarnego traktowania psów oraz obowiązków właścicieli wobec nich, w tym obowiązków nałożonych przepisami prawa, łączy i uzupełnia powyższe zadania oraz pozwala na kompleksowe ich wdrożenie.

5.2. FORMY OPIEKI NAD BEZDOMNYMI KOTAMI I SPOSOBY ZAPOBIEGANIA BEZDOMNOŚCI KOTÓW

Kluczową kwestią w zakresie działań podejmowanych na rzecz opieki nad kotami jest rozróżnienie zwierząt bezdomnych od kotów wolno żyjących.

Koty wolno bytujące nie są bezdomne (zgodnie z art. 4 ust. 16 zwierzęta bezdomne to „*zwierzęta domowe lub gospodarskie, które uciekły, zabłąkały się lub zostały porzucone przez człowieka, a nie ma możliwości ustalenia ich właściciela lub innej osoby, pod której opieką trwale dotąd pozostawały*"). Takie koty od urodzenia nie posiadały ani właściciela ani opiekuna i zazwyczaj nie potrzebują tego rodzaju pomocy, w odróżnieniu od kotów bezdomnych, zagubionych lub porzuconych przez dotychczasowych właścicieli.

Zdrowe zwierzę wolno bytujące nie pozwoli człowiekowi się pochwycić, a chore i niezdolne do ucieczki będzie utrudniało działania zmierzające do pomocy (poprzez drapanie, gryzienie,

warczenie). Kot domowy, natomiast, jest przyzwyczajony do obecności ludzi i sam szuka towarzystwa człowieka, odpowiada na zawołanie, z chęcią pozwala na głaskanie. Obserwacja reakcji i zachowania zwierzęcia pozwala na właściwą kwalifikację napotkanego kota i dobranie właściwej ścieżki postępowania w zastanej sytuacji.

Zapobieganie bezdomności kotów opiera się na zapewnieniu opieki zagubionym i porzuconym kotom z terenu Gminy, w szczególności poprzez zapewnienie im miejsca w schronisku oraz poszukiwanie nowych właścicieli. Prowadzenie kampanii zachęcających mieszkańców do adopcji bezdomnych zwierząt oraz opracowanie mechanizmów wspierania takich postaw może pomóc w znacznym stopniu zredukować liczbę kotów pozostających bez domu i opieki.

Do zmniejszenia populacji kotów nie posiadających właścicieli może się również przyczyniać ich planowa sterylizacja lub kastracja. Poprzez stosowanie tego rodzaju zabiegów możliwa jest zorganizowana kontrola liczby zwierząt i tym samym właściwe zaplanowanie i realizacja założeń związanych z zapewnieniem im opieki. Zabieg sterylizacji lub kastracji zwierząt w schroniskach należy do obligatoryjnych zadań Gminy i stanowi jedną z najskuteczniejszych metod walki z nadpopulacją zwierząt bezdomnych.

Opieka nad kotami wolno żyjącymi różni się od działań podejmowanych na rzecz zwierząt bezdomnych i polega głównie na ich dokarmianiu. Zwierzęta przebywające na terenie danej Gminy, w zależności od stopnia jej zurbanizowania, mają zazwyczaj coraz większe trudności z utrzymaniem się przy życiu. Brak dostępu do niezamieszkanych ciepłych pomieszczeń, szczelnie zamknięte pojemniki z odpadami oraz rozbudowa infrastruktury kosztem powierzchni środowiska naturalnego niejednokrotnie uniemożliwia samodzielne bytowanie. Okresem szczególnie uciążliwym jest sezon zimowy, podczas którego niskie temperatury stanowią dodatkowe zagrożenie dla życia zwierząt nie posiadających domu.

Dostarczenie posiłków kotom wolno żyjącym umożliwia ich przetrwanie w przypadku braku możliwości samodzielnego zdobycia pokarmu. Należy pamiętać, że dokarmianie kotów powoduje, że stają się one uzależnione od dokarmiających i aby pomoc zapewniana zwierzętom nie przynosiła szkody, powinna być ona regularna i długofalowa. Opieka nad kotami wolno żyjącymi, w tym ich dokarmianie, mieści się w zakresie zadań własnych Gminy.

Ważnym postępowaniem w zakresie opieki nad kotami bezdomnymi i wolno bytującymi jest zapewnienie im opieki weterynaryjnej w przypadku napotkania zwierzęcia chorego lub rannego.

W takich przypadkach należy zgłosić taki fakt Policji lub organizacjom zajmującym się pomocą zwierzętom. Reagować może i powinien każdy mieszkaniec Gminy. Zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem kotów spoczywa na Gminie.

5.3. FORMY OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI GOSPODARSKIMI

W przypadku zwierząt gospodarskich, które uciekły bądź się zgubiły i nie potrafią same trafić do domu, kluczową rolę odgrywa ich właściwa identyfikacja – odczytanie oznakowania zwierzęcia i powiadomienie jego właściciela. W razie wątpliwości, co do własności, jednostką, która powinna zostać poinformowana o takim fakcie jest Urząd Gminy. W następstwie zgłoszenia wójt, burmistrz lub prezydent przedsięweźmie odpowiednie kroki. W przypadku zaistnienia okresu bezdomności wśród zwierząt gospodarskich priorytetem jest zapewnienie im miejsca do przebywania i podstawowa opieka na tym etapie oraz aktywne poszukiwanie właściciela.

Przypadki bezdomności wśród zwierząt gospodarskich są bardzo rzadkie, jednak ustawodawca przewidział taką możliwość i nałożył na gminy obowiązek wskazania gospodarstwa rolnego, które zajmować się będzie przyjmowaniem i opieką nad takimi zwierzętami. Gospodarstwo rolne, które zapewni miejsce dla zwierząt gospodarskich należy do Pana Jakuba Gburzyńskiego zamieszkałego w miejscowości Podsmardzewo 13, 09-110 Sochocin.

6. DZIAŁANIA EDUKACYJNE

Poprzez edukację rozumiemy ogół działań ukierunkowanych na wywołanie zamierzonych i celowych zmian. Punktem wyjściowym do przeprowadzenia zmian jest zazwyczaj zastana sytuacja, wymagająca podjęcia odpowiednich i oczekiwanych kroków, służących poprawie warunków ogólnych.

Przeprowadzanie działań edukacyjnych jest postępowaniem świadomym oraz celowym, a oczekiwane zmiany mają być względnie głębokie i trwałe. Akcje informacyjno- edukacyjne dla mieszkańców pozwalają na kształtowanie świadomych postaw obywatelskich i wdrażanie prawidłowych zachowań. Działalność edukacyjna Gminy przyczynia się do podnoszenia świadomości jej mieszkańców, co w konsekwencji prowadzi do rozważnego i zgodnego

z przepisami i zasadami postępowania w sytuacjach związanych z ochroną zwierząt oraz przeciwdziałaniem ich bezdomności.

Szeroko zakrojona działalność informacyjno- edukacyjna Gminy niesie ze sobą pozytywny wymiar w zakresie podnoszenia poziomu wiedzy oraz świadomości i tym samym przyczynia się do ochrony ludzi i zwierząt. Utrwalanie właściwych kierunków postępowania ma na celu wdrożenie pożądanych zmian i ich jak najszersze promowanie.

Działania edukacyjne są kluczowym elementem realizacji Programu i warunkiem jego powodzenia, jako że tylko oczekiwana zmiana postaw mieszkańców może wpłynąć na poprawę sytuacji i efektywność założeń wymienionych w niniejszym dokumencie. Edukacja mieszkańców jest działaniem długofalowym i może odbywać się poprzez takie formy nauczania jak m.in. konferencje, szkolenia, warsztaty, kampanie informacyjne, akcje edukacyjne, publikacje, filmy, foldery, plakaty, wystawy, itp. Materiały edukacyjne mogą być udostępniane i rozprowadzane poprzez przychodnie i lecznice weterynaryjne, sklepy zoologiczne, Schronisko, stowarzyszenia i organizacje społeczne, których statutowym celem jest ochrona zwierząt. Istotnym elementem kampanii edukacyjnej jest promocja Programu oraz pozyskiwanie partnerów medialnych: prasowych, a także w miarę możliwości i dostępności - radiowych i telewizyjnych. Jak najszerzej zakrojona akcja propagująca założenia i postulaty Programu umożliwi dotarcie z informacją do wszystkich zainteresowanych – mieszkańców Gminy.

Katalog działań edukacyjnych w ramach realizacji Programu nie jest zbiorem zamkniętym i pożądane jest poszukiwanie nowych rozwiązań. Podstawę mogą stanowić następujące idee:

1) Wyrażanie sprzeciwu i potępianie niewłaściwego zachowania wobec zwierząt

Kształtowanie świadomości ludzi powinno zostać oparte na wdrażaniu prawidłowych postaw i zasad traktowania zwierząt w ogólności. Promowanie humanitarnego postępowania, w tym poszanowanie praw i obowiązków wynikających z posiadania zwierzęcia, powinno przebiegać równocześnie z potępianiem i wyrażaniem sprzeciwu wobec osób źle traktujących zwierzęta, zarówno te pozostające pod ich opieką jak i bezdomne. Powszechne dostrzeżenie, a następnie wyraźne potępienie tego rodzaju zachowań przyczynić się może do głębokiej i trwałej zmiany postaw względem wszystkich zwierząt. Aby Program mógł spełnić swoją rolę potrzebna jest zmiana stosunku do zwierząt i chęć zapewnienia im jak najlepszej opieki i pomocy. Sygnalizowanie

i zgłaszanie niepokojących mieszkańców zdarzeń umożliwi Gminie sprawne podjęcie działań w zakresie ochrony zwierząt. Na podstawie znowelizowanej ustawy wprowadzono obowiązek odebrania zwierzęcia w przypadkach niecierpiących zwłoki, gdy pozostawienie zwierzęcia pod opieką dotychczasowego właściciela lub opiekuna zagraża jego życiu lub zdrowiu. Odebranie zwierzęcia może zostać wykonane na podstawie informacji uzyskanej od policji, upoważnionych przedstawicieli organizacji społecznych, których statutowym celem jest ochrona zwierząt. O odebraniu musi być niezwłocznie powiadomiony wójt. Odebrane zwierzęta gospodarskie będą przekazywane do wskazanego przez wójta gospodarstwa rolnego, po uzyskaniu zgody właścicieli.

2) Krytyka zjawiska porzucania zwierząt

Potępienie porzucania zwierząt wynika z poprzedniego postulatu i jest jego naturalnym rozwinięciem. Dopóki nie zostanie uświadomiona ludziom powaga sytuacji i konsekwencji związanych z porzuceniem zwierzęcia, niemożliwe będzie przeprowadzanie efektywnych akcji opieki i zapobiegania bezdomności. Właściciel, który ponosi odpowiedzialność za zwierzęta pozostające pod jego opieką, obowiązany jest do dbania o nie i zapewnienia im odpowiednich warunków życia oraz ochrony.

Społeczny sprzeciw wobec porzucania zwierząt stanowi świadectwo właściwych postaw mieszkańców. Jeśli nie są to postawy zakorzenione wśród mieszkańców Gminy, należy doprowadzić dostępnymi sposobami informacyjno- edukacyjnymi do ukształtowania świadomości opartej na zasadach poszanowania praw zwierząt.

Powodzenie realizacji założeń Programu zależy od postępowania mieszkańców Gminy i tylko oni mogą zapobiegać bezdomności zwierząt na jej terenie.

3) Promowanie zabiegów sterylizacji i kastracji zwierząt

Nadpopulacja psów i kotów jest poważnym problemem, dotyczącym wszystkich. Każdego roku w schroniskach w całym kraju usypianych jest wiele tysięcy psów i kotów. Usypiane są nie z powodu starości czy nieuleczalnej choroby, lecz z powodu braku miejsca w schroniskach, chorób wirusowych i zbyt małej ilości domowych adopcji.

Chirurgiczna sterylizacja jest najlepszym sposobem rozwiązania problemu nadpopulacji zwierząt,

dotyczy zarówno samic jak i samców. Należy uświadamiać mieszkańców, że pomimo krążących mitów dotyczących zabiegów, udowodnione zostało, że wysterylizowane samce kotów żyją średnio o dwa lata dłużej niż nie poddane temu zabiegowi. Zachorowalność na pewne typy nowotworów złośliwych i podatność na infekcje, szczególnie dróg moczowych, spada u kotów i psów o 98%. Psy i koty poddane sterylizacji nie są zbyt skłonne do włóczęgi, wiążą się silniej ze swoimi ludzkimi opiekunami i mają mniej kłopotliwych nawyków, jak np. wdawanie się w bójki i znaczenie swego terytorium. Zabiegi sterylizacji są bezpieczne i przeprowadzane przez weterynarzy rutynowo. Polegają na usunięciu fragmentów układu płciowego (rozrodczego) i mogą być dokonywane już na kilkumiesięcznych zwierzętach. Powrót do normalnej aktywności następuje po kilku dniach od zabiegu.

Należy zachęcać właścicieli do poddawania zwierząt zabiegom sterylizacji, pozwoli to na uniknięcie nieplanowanego rozrodu i kontrolę liczby potencjalnie bezdomnych zwierząt.

4) Promowanie adopcji zwierząt bezdomnych

Adopcja zwierząt bezdomnych jest najskuteczniejszym sposobem rozwiązywania problemu zwierząt aktualnie pozbawionych właścicieli i opiekunów. Większość zwierząt przebywających w schronisku jest oswojona, żyła i dorastała z człowiekiem, ale z różnych powodów straciła właściciela. Często są to zwierzęta wychowane, ułożone, ufne i nauczone czystości. Zwierzęta przebywające w schronisku zostały również poddane obowiązkowym zabiegom sterylizacji lub kastracji, w związku z czym nie ma potrzeby przeprowadzania tych zabiegów we własnym zakresie.

Gmina powinna promować świadome nabywanie zwierząt, oparte na rzetelnej analizie możliwości dla zapewnienia im odpowiedniej opieki. Decyzja o adopcji oddziałuje nie tylko na życie adoptujących i członków ich rodzin, ale również całkowicie odmienia dalsze losy zwierząt. W związku z powyższym istotne jest dokonanie rozsądnych wyborów oraz podjęcie przemyślanych i odpowiedzialnych decyzji.

Warunki i zasady adopcji, pomimo różnic w zależności od schroniska i jego procedur wewnętrznych, posiadają cechy wspólne. Do schroniska przyjeżdżają zazwyczaj osoby wiedzące już, jakiego zwierzęcia szukają, a jeśli chodzi o sprecyzowanie pożądanego charakteru – pomocni są pracownicy schroniska, którzy mogą pokazać, które zwierzęta spełniają nasze oczekiwania.

Spośród nich można wybrać czworonoga dla siebie, a gdy dokonamy już wyboru, zwierzę jest wyprowadzane przez pracownika z kojca. Po zapoznaniu i zaakceptowaniu z obu stron – zarówno naszej, jak i zwierzęcia – można dokonywać formalności związanych z adopcją zwierzęcia ze schroniska.

Adoptować zwierzę może tylko osoba pełnoletnia, posiadająca przy sobie dowód osobisty oraz obrożę i smycz. Dane z dowodu osobistego zapisywane są w dokumentach schroniska. Adopcji można dokonać tylko osobiście, w dniach i godzinach otwarcia schroniska dla wizytujących. Adopcja zwierzęcia wiąże się z pokryciem opłaty adopcyjnej. Jest to częściowy zwrot kosztów szczepień i zabiegów – poprzez uzyskane w ten sposób pieniądze schronisko może uregulować koszty kolejnych zabiegów dla zwierząt u lekarza weterynarii (wysokość opłaty ustalana jest przez organ zarządzający schroniskiem). Po uiszczeniu opłaty zgodnej z cennikiem schroniska, właściciel otrzymuje potwierdzenie wpłaty, książeczkę zdrowia zwierzęcia z wpisanym szczepieniem przeciw wściekliźnie oraz indywidualny numer czip (jeśli taki istnieje). Osoba adoptująca zwierzę podpisuje umowę adopcyjną, w której zobowiązuje się do dobrego traktowania nowego podopiecznego, a w wypadku, gdy nie będzie mogła się już dłużej nim opiekować – nie porzucania go, lecz oddania z powrotem do schroniska.

Zwierzęta nie są nigdy wydawane do trzymania na łańcuchu oraz do warunków, które są gorsze od tych, jakie może zapewnić im schronisko. W razie stwierdzenia nieodpowiednich warunków lub nieodpowiedniego traktowania zwierzęcia, schronisko ma prawo zabrania go, jeśli wcześniejsze rozmowy z nowym właścicielem nie wpłyną na poprawę opieki i warunków. Adopcja jest również niemożliwa, gdy przygarnąć zwierzę chce osoba niepełnoletnia, będąca pod wpływem alkoholu albo sprawiająca wrażenie nieodpowiedzialnej. Zwierzę również nie zostanie wydane osobie, względem której istnieje podejrzenie, ze trudni się handlem zwierzętami. Nie jest możliwe również adoptowanie zwierząt, na których wydanie nie zgadza się lekarz weterynarii. Zwierzę z kwarantanny jest wydawany jedynie tym osobom, które są w stanie udokumentować fakt, iż są jego prawnymi właścicielami. W innym przypadku nie istnieje możliwość adopcji zwierzęcia przebywającego na kwarantannie.

Decydując się na adopcję należy pamiętać o kilku bardzo ważnych kwestiach. Decyzja powinna być wielokrotnie i dogłębnie przeanalizowana, zarówno pod kątem finansowym (zapewnienie pożywienia, akcesoriów, regularnych wizyt u weterynarza), jak i czasowym. Schronisko należy odwiedzić wielokrotnie, umożliwia to przeprowadzanie rozmów z pracownikami i wolontariuszami,

co pozwoli na jednoznaczne określenie jakie dokładnie zwierzę jest przez nas poszukiwane. Po wybraniu zwierzęcia, aby uniknąć podjęcia pochopnej decyzji, zalecana jest jego obserwacja w schronisku oraz podczas wspólnych spacerów. Istotne jest również uświadomienie sobie, iż zwierzę potrzebuje czasu, aby przyzwyczaić się do nowych właścicieli i nowego domu, a więc w początkowych dniach ma prawo być zdezorientowane i nerwowe. Zadaniem nowych właścicieli jest podjęcie starań, aby zwierzę w miarę upływu czasu oswajało się z nowymi warunkami i nigdy nie musiało już wrócić do schroniska. Adopcja umożliwia zwierzętom znalezienie domu, ale z racji swojej istoty i decydującej dla dalszego życia zwierzęcia roli, musi zostać przeprowadzona w sposób mający dobro zwierzęcia za priorytet. Stąd niejednokrotnie stosowane są procedury, pozwalające upewnić się, że osoba adoptująca podjęła świadomą i odpowiedzialną decyzję i nie wyrządzi w przyszłości zwierzęciu, już doświadczonemu przez człowieka, jeszcze większej krzywdy.

Wszystkie działania edukacyjne mają na celu podniesienie świadomości mieszkańców w zakresie prawidłowych postaw wobec zwierząt i obowiązków, wynikających z ich posiadania. Szczególnie ważną kwestią jest świadomy zakup zwierząt, który przyczyni się do ograniczenia ich niekontrolowanego rozmnażania.

Odnosząc się do problematyki ochrony zwierząt zasadne jest zwrócenie uwagi na etyczny aspekt zależności pomiędzy ludźmi a zwierzętami. Nie można zapominać, że zwierzęta są istotami żywymi, zdolnymi do odczuwania cierpienia, które powinny mieć zagwarantowane to, aby były traktowane w sposób humanitarny. Człowiek, który jest świadomy wartości życia, zarówno swojego jak i zwierzęcia, powinien a nawet ma obowiązek bronić tej wartości.

Prawidłowe postawy najłatwiej kształtować od najmłodszych lat i wdrażać poprzez działania edukacyjne w szkołach i przedszkolach. We współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz praw i ochrony zwierząt Gmina może również aktywizować mieszkańców do wspierania i podejmowania działań w ramach tych organizacji. Wszystkie działania mające na celu ochronę zwierząt przyczyniają się do poprawy ich losu i co za tym idzie także warunków życia mieszkańców Gminy.

7. SYTUCJA ZWIERZĄT BEZDOMNYCH W GMINIE SOCHOCIN

7.1. OGÓLNE INFORMACJE O GMINIE SOCHOCIN

Gmina Sochocin jest gminą wiejską położoną w powiecie płońskim w północno – zachodniej części województwa mazowieckiego. Gmina Sochocin sąsiaduje z następującymi Gminami:

- od północy (na niewielkim odcinku) z gminą Glinojeck i z gminą Ojrzeń należącymi do powiatu ciechanowskiego,
- od wschodu z gminą Nowe Miasto i Joniec,
- od południa i południowego-zachodu z gminą Płońsk,
- od zachodu z gminą Baboszewo.

Rysunek 1. Położenie gminy Sochocin na tle województwa i powiatu

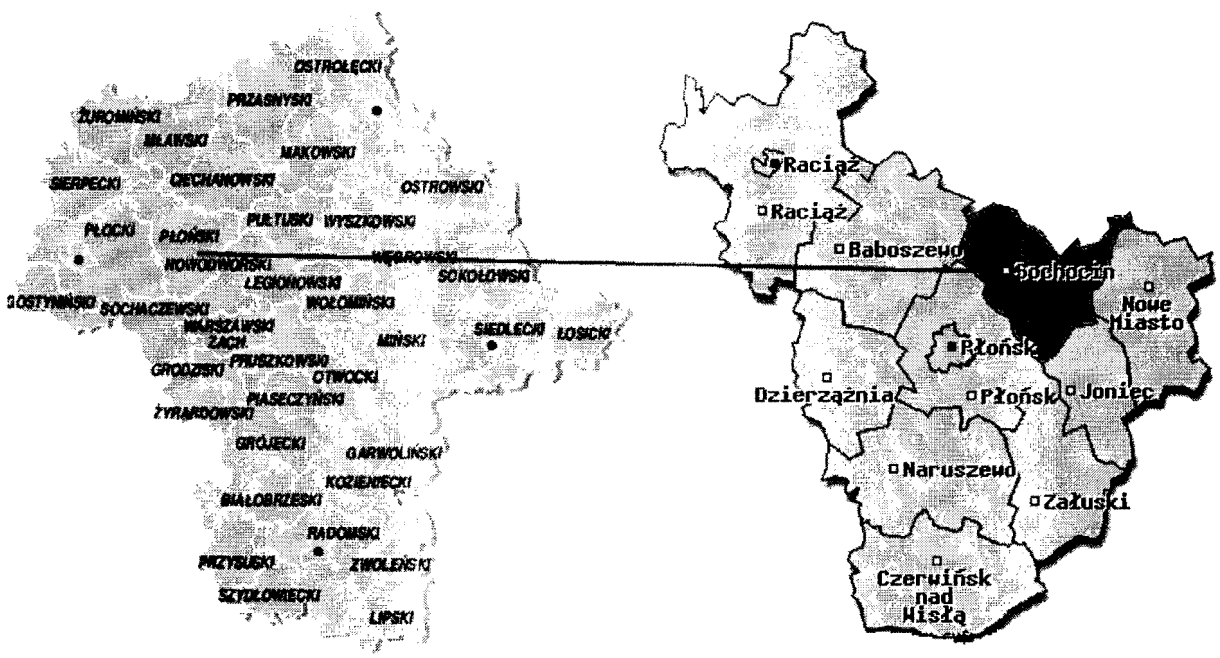

Źródło: www.gminy.pl

Centrum gminy stanowi wieś Sochocin. Mieszczą się tu: Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Kultury, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Publiczny Zespół Szkół i Przedszkoli Samorządowych, Bank Spółdzielczy, Poczta Polska SA, Niepubliczny Ośrodek Opieki Zdrowotnej i inne.

Dominującą działalnością gospodarczą na terenie Gminy Sochocin jest rolnictwo. Gmina zajmuje powierzchnię 122 km^2 i obejmuje ogółem 28 miejscowości, które zamieszkuje 5 896 mieszkańców (wg stanu na dzień 31.12.2012r).

Prawie cała gmina leży w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu - północna, środkowa i wschodnia jej część należy do Obszaru Nadwkrzańskiego, natomiast niewielki południowy skrawek znajduje się w Obszarze Krysko - Jonieckim. Gmina Sochocin włączona jest również w obszar Zielonych Płuc Polski.

Na poziom atrakcyjności Gminy zdecydowanie wpłynie jej umiejętność uporządkowania kwestii związanej z zapewnieniem opieki zwierzętom bezdomnym i zapobieganiem bezdomności na jej terenie. Właściwe wdrożenie Programu pomoże Gminie w utrwaleniu dobrego wizerunku, a także zachęci mieszkańców i inne gminy do świadomego, humanitarnego działania na rzecz praw i ochrony zwierząt.

7.2. STAN AKTUALNY ZWIERZĄT BEZDOMNYCH

Szacunkowa liczba bezdomnych psów na terenie Gminy Sochocin jest trudna do określenia. Gmina nie dysponuje danymi pozwalającymi na określenie skali problemu. W 2011 r. odłowiono 12 sztuk bezpańskich psów, w 2012 roku – 15 sztuk. Przypadki bezdomności kotów i zwierząt gospodarskich na terenie Gminy dotychczas nie wystąpiły.
Z powyższych danych, wynika, że problem bezdomności zwierząt na terenie Gminy Sochocin dotyczy głównie psów. Stanowią one zagrożenie dla ludzi i zwierząt domowych. Mogą również zagrażać bezpieczeństwu drogowemu, poprzez gwałtowne wtargnięcia na drogi i utrudnienia w ruchu komunikacyjnym.

Bezdomne zwierzęta przyczyniać się mogą także do pogorszenia stanu sanitarno-epidemiologicznego Gminy i tym samym negatywnie wpływać na jej wizerunek.

Psy są odławiane po otrzymaniu zgłoszeń dotyczących sytuacji i miejsca pobytu bezdomnych zwierząt. Przypadków zgłoszeń odnoszących się do kotów i zwierząt gospodarskich Gmina nie zarejestrowała. Wynika z tego, że problem bezdomności zwierząt na terenie Gminy ogranicza się głównie do psów.

Na skalę problemu bezdomności zwierząt na terenie Gminy istotny wpływ ma zjawisko podrzucania zwierząt przez mieszkańców okolicznych miejscowości, a także turystów spędzających urlop w tym rejonie. Napływ zwierząt z okolic i nie tylko wpływa na ich zwiększoną koncentrację na obszarze Gminy i prowadzi do poszerzenia zakresu problemu. Gmina w takim przypadku

zmuszona jest do podejmowania działań na większą skalę i reagowania w przypadkach zwierząt, których bezdomność nie jest pierwotnie związana z jej obszarem.

Istotnym problemem Gminy jest brak schroniska dla zwierząt na jej terenie. Odłowione zwierzęta umieszczane są w Schronisku dla Bezdomnych Zwierząt w Celestynowie.

Za poważny problem wynikający ze zjawiska bezdomności Gmina uznaje również brak możliwości sprawdzenia czy zgłaszane do odłowu zwierzę jest faktycznie bezdomne. Błąkające się zwierzę, nie posiadające żadnego oznakowania umożliwiającego identyfikację jego właściciela jest automatycznie umieszczane w schronisku. Niemożność szybkiej identyfikacji właściciela przedłuża procedurę opieki nad takim zwierzęciem i naraża Gminę na dodatkowe wydatki.

Problem bezdomności zwierząt na terenie Gminy jest szczególnie dostrzegalny w okresie letnim (wakacyjnym). Liczba porzucanych wtedy zwierząt wzrasta. Wyjeżdżający na wakacje właściciele czworonogów zostawiają swoje zwierzęta, porzucają w ustronnych miejscach, przywiązują do drzew lub też w inny sposób się ich pozbywają. Oprócz oczywistego braku wrażliwości, odpowiedzialności i wyobraźni, takie zachowanie cechuje się również dużym okrucieństwem i powinno zostać stanowczo potępione.

7.3. DOTYCHCZASOWE DZIAŁANIA GMINY W ZAKRESIE OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI BEZDOMNYMI I PRZECIWDZIAŁANIE BEZDOMNOŚCI

Na terenie Gminy zwierzęta zidentyfikowane jako bezdomne są odławiane, a następnie umieszczane w Schronisku dla Zwierząt.

Społeczne Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt w Celestynowie działa pod patronatem Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami. Placówka powstała w 1958 roku. Pierwotnie, w bardzo małych rozmiarach, istniała w Pruszkowie i utrzymywana była wyłącznie z wielu drobnych datków nadsyłanych z całej Polski. 29 grudnia 1971 roku Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami otrzymało na cele swej działalności ponad 3-hektarowy teren. Była to piękna posiadłość wraz z domem, którą Pani Zofia Płachcińska z domu Dziedzic, przekazała testamentem na rzecz Towarzystwa. Ten wspaniały gest pozwolił przenieść się pruszkowskiemu schronisku do Celestynowa i rozbudować przytułek dla pokrzywdzonych psów, kotów, koni, gołębi i innych stworzeń.

Obecnie w boksach, stojących na wolnym powietrzu, w budach i w samym domu znajduje

schronienie blisko 1000 psów i 400 kotów.

Wszystkie zwierzęta znajdują tutaj opiekę. Stare i młode, ładne i brzydkie, często po bardzo ciężkich przeżyciach - leczone, żywione - wracają do zdrowia i poszukują nowych domów. Te które nie zostaną przygarnięte, pozostają w schronisku dożywotnio. Usypia się jedynie zwierzęta ślepe i nieuleczalnie chore. Suki z kolei poddawane są sterylizacji, aby zapobiec niekontrolowanemu rozmnażaniu się.

8. PROGRAM OPIEKI NAD ZWIERZĘTAMI BEZDOMYMI I ZAPOBIEGANIE BEZDOMNOŚCI NA TERENIE GMINY SOCHOCIN

8.1. FORMY OPIEKI I ZAPOBIEGANIA BEZDOMNOŚCI ZWIERZĄT NA TERENIE GMINY SOCHOCIN

Zgodnie z art. 11a znowelizowanej ustawy o ochronie zwierząt Gmina zobligowana jest do zapewnienia bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt. Przez termin *schronisko* rozumie się miejsce przeznaczone do opieki nad zwierzętami domowymi, spełniające warunki określone w ustawie z 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342 oraz z 2010 r. Nr 47, poz. 278, Nr 60, poz. 372 i Nr 78, poz. 513). Na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy wydano Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt (Dz. U. Nr 158, poz. 1657) schronisko dla zwierząt powinno być zlokalizowane w miejscu oddalonym co najmniej o 150 m od siedzib ludzkich, obiektów użyteczności publicznej, zakładów należących do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego, zakładów należących do przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania środków żywienia zwierząt, zakładów prowadzących działalność w zakresie zbierania, przechowywania, operowania, przetwarzania, wykorzystywania lub usuwania ubocznych produktów zwierzęcych, rzeźni, targów, spędów, ogrodów zoologicznych oraz innych miejsc gromadzenia zwierząt. Teren, na którym zlokalizowane jest schronisko, powinien być utwardzony i ogrodzony. W schronisku wyodrębnia się m. in. następujące pomieszczenia: przeznaczone do

wykonywania zabiegów leczniczych i chirurgicznych, izolowania zwierząt chorych, utrzymywania zwierząt zdrowych (osobne dla samców, samic), boksy przeznaczone na kwarantannę, pomieszczenia do przechowywania produktów leczniczych, karmy, środków dezynfekcyjnych. Pomieszczenia powinny zapewnić zwierzętom swobodne poruszanie się, posiadać legowisko i stały dostęp do wody pitnej. Podmiot prowadzący schronisko zapewnia zwierzętom opiekę weterynaryjną i prowadzi wykaz zwierząt przebywających w schronisku.

Na podstawie zawartej umowy w bieżącym roku odławianiem bezdomnych zwierząt z terenu Gminy oraz umieszczeniem ich w Schronisku dla Zwierząt zajmuje się Lecznica Weterynaryjna. Wskazane Schronisko zobligowane jest również do zapewnienia zwierzakom odpowiedniej opieki, w tym weterynaryjnej, pożywienia oraz ogólnych warunków bytowania.

Na Gminie ciąży odpowiedzialność za bezdomne zwierzęta znajdujące się na jej terenie. Odpowiedzialność ta wyraża się zarówno w ich odłowieniu, zapewnieniu im miejsca w schronisku, jak i zapewnieniu niezbędnej opieki. Obowiązkowym zadaniem Gminy jest również przeprowadzenie sterylizacji lub kastracji zwierząt w Schronisku oraz poszukiwanie właścicieli dla zwierząt bezdomnych. Cześć powyższych zadań Gmina może powierzyć podmiotowi prowadzącemu schronisko dla zwierząt (tj. odłowienie zwierząt, zabiegi kastracji lub sterylizacji, usypianie ślepych miotów i poszukiwanie właścicieli).

W przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt opiekę całodobową zapewnia Lecznica Weterynaryjna. Lecznica jest również odpowiedzialna w przypadku konieczności wyjazdu w celu uzasadnionego uśpienia zwierzęcia.

Niestety ze względu na ograniczone środki budżetowe Gmina nie jest w stanie sfinansować żadnych dodatkowych zabiegów nieprzewidzianych ustawą z dnia 21 sierpnia 1997r. o ochronie zwierząt, jak np. dofinansowanie kastracji/sterylizacji dla zwierząt posiadających właścicieli, znakowanie czy czipowanie zwierząt.

Poniżej zaprezentowano schemat postępowania w przypadku zasygnalizowania przez mieszkańców gminy pojawienia się bezdomnego zwierzęcia.

Rysunek 2. Schemat graficzny przypadku zwierzęcia pozostającego bez opieki (rannego, chorego)

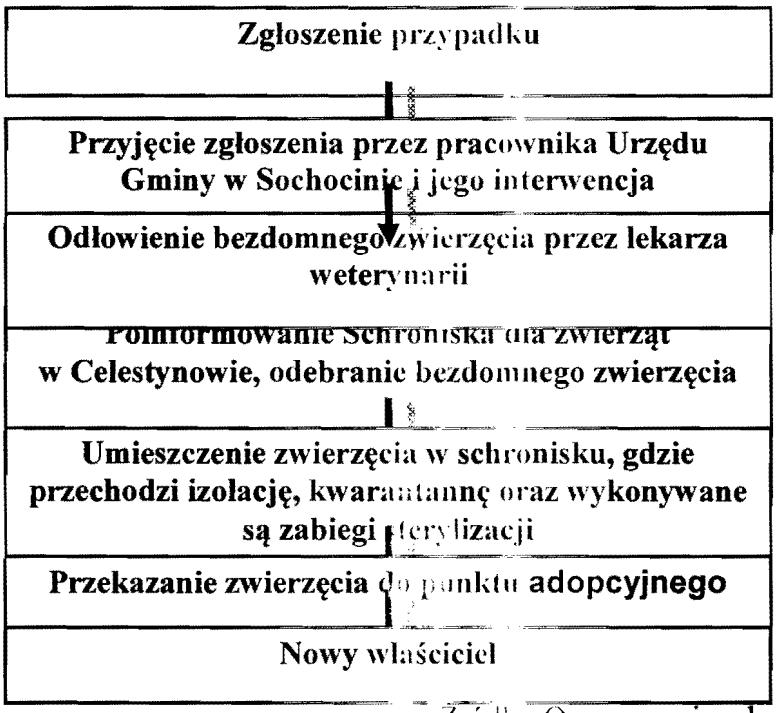

Źródło: Opracowanie własne

8.2. PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE

Podmiotami zaangażowanymi w realizację Programu na terenie Gminy są:

1) Urząd Gminy Sochocin;
2) Policja;
3) Schronisko dla Zwierząt;
4) Lecznica Weterynaryjna.

Gospodarstwem rolnym przyjmującym i zapewniającym opiekę bezdomnym zwierzętom gospodarskim z obszaru Gminy jest gospodarstwo rolne Pana Jakuba Gburzyńskiego zamieszkałego w miejscowości Podsmardzewo.

8.3. ZADANIA PRIRYTETOWE

Za priorytetowe zadania w zakresie zapewniania opieki i zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy uznawana jest edukacja, promocja i zachęcanie mieszkańców do adopcji zwierząt bezdomnych. Adopcja stanowi bowiem najskuteczniejszy sposób zapobiegania bezdomności

zwierząt.

Jako bardzo ważne Gmina uważa również sprawne i skuteczne odławiane zwierząt oraz ich utrzymanie. Odławianie zwierząt bezdomnych i zapewnienie im miejsca w schronisku należy do obowiązkowych zadań własnych Gminy. Każda Gmina musi poszukać i znaleźć możliwość zapewnienia opieki bezdomnym zwierzętom. Zabronione jest odławianie zwierząt bezdomnych bez zapewnienia im miejsca w schronisku, chyba, że zwierzę stwarza poważne zagrożenie dla ludzi lub innych zwierząt.

Bezdomne zwierzęta po odłowieniu powinny być niezwłocznie przewiezione do Schroniska. Używane przy odławianiu zwierząt metody i urządzenia nie powinny stwarzać zagrożenia dla zwierząt bezdomnych ani narażać ich na cierpienie lub ból.

Ważnym zagadnieniem związanym ze Schroniskiem dla Zwierząt jest zapewnienie przebywającym w nim zwierzętom odpowiedniej opieki weterynaryjnej.

Odławianiem i przewożeniem zwierząt do Schroniska zajmuje się Lecznica Weterynaryjna, z kolei zapewnienie opieki zwierzętom bezdomnym realizowane jest przez Schronisko dla Zwierząt.

Zdaniem Gminy, największe trudności związane z realizacją Programu będą wiązały się z brakiem lub niedostateczną ilością środków finansowych przeznaczonych na ten cel oraz brakiem obligatoryjnego znakowania zwierząt domowych, co znacząco utrudnia zweryfikowanie, czy zwierzę jest bezpańskie, czy też ma właściciela i tylko się zagubiło.

8.4. EDUKACJA I PROMOCJA PROGRAMU

Gmina dostrzega potrzebę organizowania i wdrażania przedsięwzięć informacyjno - edukacyjnych, poszerzających wiedzę i świadomość w zakresie opieki nad zwierzętami i poszanowania ich praw.

W związku z tym, Gmina zainteresowana jest prowadzeniem akcji edukacyjnych dla mieszkańców. Informacje o zasadach humanitarnego traktowania zwierząt i potrzebie postępowania zgodnie z jej wymogami będą rozpowszechniane w formie materiałów edukacyjnych, takich jak ulotki, przekazywane będą również podczas zebrań wiejskich. Dodatkowo planuje się także organizowanie konkursów, akcji oraz prelekcji dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy przy współudziale lekarza weterynarii. Podczas zajęć młodzi ludzie poznają zasady humanitarnego traktowania zwierząt, opieki nad nimi oraz prawidłowego zachowania się w stosunku do obcego zwierzęcia. Budowanie i

utrwalanie prawidłowych postaw od najwcześniejszych lat ma kluczowe znaczenie dla realizacji Programu.

Założenia Programu oraz akcje zachęcające mieszkańców do adopcji zwierząt bezdomnych będą promowane na stronie internetowej Gminy – www.sochocin.pl.

8.5. PLAN WYDATKOWANIA ŚRODKÓW

W budżecie Gminy Sochocin na rok bieżący przeznaczono na realizację założeń Programu środki w wysokości 25 000,00 zł.

Tabela 1. Struktura wydatków na realizację założeń Programu w 2013 r.

Rodzaj wydatku	Kwota [w zł.]
Odławianie bezdomnych zwierząt	22 000,00
Dokarmianie zwierząt gospodarskich	1 000,00
Dokarmianie wolno żyjących kotów	1 000,00
Leczenie zwierząt po wypadkach	1 000,00
RAZEM	**25 000,00**

Sytuacja finansowa Gminy nie pozwala podjąć dodatkowych działań związanych z czipowaniem zwierząt, czy prowadzeniem baz danych zaczipowanych zwierząt.

9. AKCEPTCACJA I UCHWALENIE PROGRAMU

Projekt Programu Wójt Gminy Sochocin przekazuje do zaopiniowania:

1) właściwemu powiatowemu lekarzowi weterynarii,
2) organizacjom społecznym, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, działającym na obszarze Gminy Sochocin (aktualnie brak takich organizacji na terenie Gminy Sochocin),
3) dzierżawcom lub zarządcom obwodów łowieckich, działających na obszarze Gminy Sochocin.

Wymienione podmioty w terminie 21 dni od dnia otrzymania projektu Programu wydają o nim opinie. Niewydanie opinii w tym terminie uznaje się za akceptację przesłanego Programu.

Po akceptacji Programu, następuje jego przyjęcie w postaci uchwały Rady Gminy Sochocin.

Przewodniczący Rady

mgr inż. Dariusz Świercz